

Dosarul nr. 3ra-466/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (L. Holveițaia)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, V. Cotorobai, M. Anton)

DECIZIE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația
Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Serviciului Fiscal de Stat
cu privire la apărarea dreptului de acces la informație,

împotriva deciziei din 30 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat și a fost menținută hotărârea
din 23 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a ț ă:

La 24 noiembrie 2016 Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile
Omului” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat
cu privire la apărarea dreptului de acces la informație.

În motivarea acțiunii a indicat că la 11 octombrie 2016 a solicitat de la
Serviciul Fiscal de Stat informație de interes public și anume referitor la veniturile
înregistrate în perioada anilor 2009-2016 de partidele politice: Partidul Democrat
din Moldova, Partidul Socialiștilor din Moldova, Partidul Liberal, Partidul Liberal
Democrat din Moldova, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, Partidul
Popular European din Moldova, Platforma „Demnitate și Adevăr”, Partidul Nostru,
Partidul Acțiune și Solidaritate, Mișcarea „Ravnopravie” și dacă autoritatea a
înregistrat vreodată nereguli în activitatea partidelor politice respective.

A menționat că prin răspunsul din 03 noiembrie 2016 pârâtul a refuzat
furnizarea informației solicitate, în lipsa unor motive întemeiate, fiindu-i astfel
încălcat dreptul de acces la informație de interes public.

A solicitat reclamantul constatarea încălcării dreptului AO „Juriștii pentru
Drepturile Omului” de acces la informația solicitată prin cererea nr.58 din 11
octombrie 2016 și obligarea Serviciul Fiscal de Stat să furnizeze informația
solicitată prin cererea nr.58 din 11 octombrie 2016.

Prin hotărârea din 23 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea a fost admisă; s-a constatat încălcarea dreptului AO „Juriștii pentru Drepturile Omului” de acces la informație solicitată prin cererea nr.58 din 11 octombrie 2016; s-a obligat Serviciul Fiscal de Stat să furnizeze informația solicitată prin pct. 1 din cererea nr.58 din 11 octombrie 2016.

Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 30 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 30 ianuarie 2018 Serviciul Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat aplicarea eronată a legii.

Consideră recurentul că orice informație deținută de Serviciul Fiscal de Stat urmează să fie protejată în limitele legislației în vigoare pentru a evita prejudicierea proprietarului. În opinia sa, reieșind din prevederile art. 129, 131 din Codul Fiscal, Serviciul Fiscal de Stat nu este în drept să prezinte intimatului informația de care dispune referitor la un contribuabil concret, cu excepția informației despre încălcarea legislației fiscale.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Materialele dosarului denotă faptul că prin cererea nr. 58 din 11 octombrie 2016 AO „Juriștii pentru Drepturile Omului” a solicitat de la Serviciul Fiscal de Stat furnizarea următoarei informații:

pct. 1 - informația în privința veniturilor înregistrate a partidelor politice: Partidul Democrat din Moldova, Partidul Socialiștilor din Moldova, Partidul Liberal, Partidul Liberal Democrat din Moldova, partidul Comuniștilor din Republica Moldova, Partidul Popular European din Moldova, Platforma „Demnitate și Adevăr, Partidul Nostru, Partidul Acțiune și Solidaritate, Mișcarea „Ravnopravie” în perioada anilor 2009-2016;

pct. 2 - dacă autoritatea a înregistrat vreodată nereguli în activitatea partidelor politice respective;

pct.3, 4 - care sunt entitățile și avocații care au prestat servicii juridice inspectoratului în perioada anilor 2009- 2016;

pct. 5 – care sunt sumele onorariilor plătite entităților juridice, dar și avocaților în perioada respectivă.

Pîrîtul, prin răspunsul nr. 26-15/2-12-1773/9013 din 03.11.2016, a refuzat furnizarea informației solicitate cu privire la unele partide politice, invocând că AO

„Juriștii pentru Drepturile Omului” nu poate fi atribuită la nici una din entitățile enumerate la art.131 alin.(5) din Cod fiscal cu drept de a solicita informația.

Referitor la al doilea capăt de solicitări - privind entitățile/avocații care au prestat Serviciului Fiscal de Stat servicii juridice în perioada 2009-2016, pârâul a comunicat că interesele Serviciul Fiscal de Stat în instanțele de judecată și alte organe de drept sunt reprezentate de către Direcția asistență juridică din cadrul IFPS.

A făcut trimitere la prevederile art.34 pct.(2) din Constituția RM și art.11 pct.(1) din Legea privind accesul la informație nr.982-XIV din 11.05.2000.

Considerând că prin refuzul Serviciului Fiscal de Stat i se încalcă dreptul de acces la informație, AO „Juriștii pentru Drepturile Omului” s-a adresat cu prezenta acțiune, solicitând constatarea încălcării dreptului de acces la informația solicitată prin cererea nr.58 din 11 octombrie 2016 și obligarea Serviciului Fiscal de Stat să furnizeze informația solicitată prin cererea nr.58 din 11 octombrie 2016 privind veniturile înregistrate de partidele politice: Partidul Democrat din Moldova, Partidul Socialiștilor din Moldova, Partidul Liberal, Partidul Liberal Democrat din Moldova, partidul Comuniștilor din Republica Moldova, Partidul Popular European din Moldova, Platforma „Demnitate și Adevăr, Partidul Nostru, Partidul Acțiune și Solidaritate, Mișcarea „Ravnopravie” în perioada anilor 2009-2016, precum și dacă autoritatea a înregistrat vreodată nereguli în activitatea partidelor politice respective.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea pricinii, a admis acțiunea, constatând încălcarea dreptului AO „Juriștii pentru Drepturile Omului” de acces la informație solicitată prin cererea nr.58 din 11 octombrie 201 și obligând Serviciul Fiscal de Stat să furnizeze informația solicitată prin pct. 1 din cererea nr.58 din 11 octombrie 2016.

Ulterior, instanța de apel, judecând apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare, din următoarele considerente.

Drept relevante pentru judecarea cauzei sunt prevederile art.4 al Legii privind accesul la informație nr.982 din 11 mai 2000, care reglementează principiile politicii statului în domeniul accesului la informațiile oficiale, oricine, în condițiile prezentei legi, are dreptul de a căuta, de a primi și de a face cunoscute informațiile oficiale.

Articolul 5 al aceleiași Legi prevede că subiecți sunt furnizorul de informații și solicitantul informației. Furnizori de informații, adică posesori ai informațiilor oficiale, obligați să le furnizeze solicitanților în condițiile prezentei legi, sunt autoritățile publice centrale și locale - autoritățile administrației de stat, prevăzute în Constituția Republicii Moldova și anume: Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, administrația publică, autoritatea judecătorească; instituțiile publice centrale și locale - organizațiile fondate de către stat în persoana autorităților publice și finanțate de la bugetul de stat, care au ca scop efectuarea atribuțiilor de administrare, social-culturale și altor atribuții cu caracter necomercial; persoanele fizice și juridice care, în baza legii sau a contractului cu

autoritatea publică ori instituția publică, sunt abilitate cu gestionarea unor servicii publice și culeg, selectează, posedă, păstrează, dispun de informații oficiale, inclusiv de informații cu caracter personal.

Conform art.6 al Legii privind accesul la informație, informații oficiale sunt considerate toate informațiile aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept.

Conform art.11 alin.(1) pct.2-4 al aceleiași legi, furnizorul de informații, în conformitate cu competențele care îi revin, este obligat să garanteze liberul acces la informație, să respecte limitările accesului la informație, prevăzute de legislație, în scopul protejării informației confidențiale, vieții private a persoanei și securității naționale și să respecte termenele de furnizare a informației, prevăzute de lege.

Totodată, instanța de recurs menționează că conform art. 34 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, dreptul persoanei de acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Potrivit competențelor ce le revin, autoritățile publice sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor cu privire la treburile publice și la probleme de interes personal.

În hotărârea nr. 19 din 22 iunie 2015 pentru interpretarea art. 34 alin. (3) din Constituție în sensul identificării limitelor restrângerii unor drepturi de acces la informație, Curtea Constituțională a notat că dreptul la informație este dreptul de a solicita informații de la autoritățile și instituțiile publice. Acest drept comportă două aspecte: dreptul de a solicita și dreptul de a primi informații.

În acest sens, Curtea Constituțională a menționat că orice autoritate și/sau instituție publică este obligată să ofere informațiile solicitate, atât timp cât nu există un motiv legitim de a refuza aceste solicitări.

Concomitent, Curtea a specificat că dreptul la informație poate fi supus unor excepții, care să permită abținerea de la prezentarea anumitor categorii de informații. Aceste excepții includ protecția securității naționale, a relațiilor internaționale, a vieții private a persoanelor, a confidențialității comerciale, a ordinii publice și a punerii în aplicare a legii, precum și refuzul de a prezenta informațiile primite în condiții de confidențialitate sau cele care rezultă din discuțiile interne. Pentru a putea fi invocate, excepțiile trebuie să justifice existența unui prejudiciu pentru interesul public, în cazul în care informațiile ar fi comunicate.

Curtea Constituțională a hotărât că în sensul art. 34 alin. (3) din Constituție restrângerea dreptului la informație poate avea loc doar atunci când are la bază un scop real și justificat de protecție a unui interes legitim privind protecția cetățenilor sau siguranța națională, iar interesul public pentru aflarea informației nu prevalează. Justificarea interesului legitim se fundamentează pe gravitatea prejudicierii acestuia în cazul publicării unor informații, autoritățile publice urmând să demonstreze.

Având în vedere prevederile normelor enunțate și reieșind din conținutul răspunsului acordat reclamantului la solicitarea acestuia, instanța de recurs apreciază ca fiind juste constatările instanțelor ierarhic inferioare că pârâtul ar fi fost îndreptățit de a limita accesul la informații doar în condițiile art.7 al Legii privind accesul la informație, care reglementează informațiile oficiale cu accesibilitate

limitată, cu condiția că limitarea protejează un interes legitim și este necesară într-o societate democratică.

În speță, pârâtul prin răspunsul oferit reclamantului nu a justificat nici necesitatea limitării accesului la această informație, care este una de interes public și nici scopul acestei limitări, indicând doar că reclamantul nu este subiect, căruia, potrivit legii, îi este acordat dreptul de a cere asemenea informații că divulgarea informației ar amenința în mod grav protecția cetățenilor sau siguranța națională.

Astfel, instanțele corect au constatat încălcarea dreptului AO „Juriștii pentru Drepturile Omului” de acces la informație prin refuzul de a prezenta informația solicitată prin cererea nr. 58 din 11.10 2016 privind veniturile înregistrate de partidele politice menționate și just au obligat pârâtul în a o prezenta. Or, orice autoritate și sau instituție publică este obligată să ofere informațiile solicitate, atât timp cât nu există un motiv legitim de a refuza aceste solicitări.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel și a primei instanțe este întemeiată, fiind adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios. Astfel, se ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,
d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține decizia din 30 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 23 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la apărarea dreptului de acces la informație.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru